

MAGYAR KÖNYVTÁR
 Az 1870—71-diki
NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ
 teljes leírása
 Dr. MIKES LAJOS-tól.
 Ára 60 fillér.
 Megrendelhető:
 LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedőnél.

Olvassa a hirdetéseket

A SZÍV
 a csóma
AAGE MADELUNG
 egyik legjobb elbeszéléseinek. Megjelent a Magyar Könyvtárban.
 Ára 60 fillér.
 Mindenütt kapható!

WÁGNER

„HANGSZER-KIRÁLY”
 országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 15. SZ.
 Elismerőlevelek. Telefon.
Legalkalmasabb HUSVÉTI ajándékok !!

 Varázsfuvola Bárki egy óra alatt megtanulhatja játszani. A varázsfuvola 20 acélhanggal és különleges bőgőkéssel van ellátva. Ára tokkal, iskolával csak 5 és 7 kor.	 Hangverseny-beszélőgép E pompás kiállítási, hatalmas hangu, őrisél hangverseny-beszélőgép 200 darab angol koncert-tárcával együtt csak... 50 kor.	 Fuvola tisztá hangolással ébenfából 15 koronától felebb. Pikkolófuvolák, billentyűvel 10 koronától kezdve.	 Kétsoros hangverseny harmonika „Tábori” művészeti-harmonika készlet 3 darab kisalakú „művész-számharmonika” különféle hangolásban, iskolával, ajándékkal csak 3 K. Ugyanez finomabb kivitelben 4, 5, 6 K.
 Csodaréztrombita A hangverseny «réztrombita» igen könnyen fújható 20 primhan-ot és 4 kiskör-akkordot foglal magában. Finom sárgaréz kivitelben, hossza 45 cm., 12 billentyűvel, tokkal, iskolával csak... 9 korona	 Mandolin 30 kor., jobb kivitelben 40 kor.-tól 60 kor.-ig. Mandolin tokok 15 kor.-tól felebb. Mandolin iskolák darabja 3 korona. Lapos mandolinok nagy raktára	 Gitár igen jó kivitelben 30 kor. Finomabb gépezettel 40 K. Egész finom 50 kor.-tól 100 kor.-ig. Nagy iskolákhoz ingyen.	 Iskolahegedű kitűnő hangu, remekül kidolgozott domborn. Stainer hegedű, tokkal, vonóval és 16 db felszereléssel együtt csak 20 K. Ugyanez finomabb kivitelben francia hegedűalakú tokkal 30 és 50 K.
 Tölcsérszerű hangverseny-beszélőgép. Gyönyörű kiállítási, rendkívül tisztá és kellemes hangu, valódi Eufon tölcsérszerű hangverseny-beszélőgép. 50 kor.-tól 300 koronáig. Hanglemez újdonságok nagy raktára.	 Okarina Ezen új és kedvelt hangszer a fuvolához hasonló, rendkívül kellemes hangot ad. Kevés gyakorlattal a legrövidebb idő alatt képes bárki rajta játszani. Ára 3, 4, 5 kor.-tól 30 koronáig. Iskola ingyen.	Kérjen a saját érdekében ingyen és bérmentve fényképes hangszer-árjegyzéket!	

Óvás! Figyeljen a Wágner névre, hogy máshoz ne tévedjen.
Megrendeléskor előleg küldendő.

17. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, ÁPRILIS 23.

Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val együtt előfizetéshez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

KRISZTUS LEVÉTELE A KERESZTRŐL.
 Tintoretto festménye.

Két kiváló író legújabb munkája!
Bűbájosok
 Novellák
 Irta Kosztolányi Dezső
 Ára 3 K 50 f
Tavaszi játék
 Regény
 Irta Lakatos László
 Ára 3 K 50 f
A Franklin-Társulat kiadása
 Kaphatók minden könyvkereskedésben

ROZSNYAY-GYÓGYSZERTÁR
ARAD

Kinek van szeplője?
 Vagy bármely más folt, bőrtisztatlanság az arcán?
 Az használja teljes bizalommal Rozsnyay Szeráj arczkenőcsét.
 mely egyedül az arc tisztáltságát, szeplők, miteszerek, pattanások eltávolítására. Használatára az arc pár nap alatt bármilyen pihára és hűvösre változik. Egy kis téglát ára 50 fill., nagy téglát 1.50 K. Hozzávaló szappan ára 1 kor. Nappal Szeráj krémje ára 1.20 K. Szeráj ponde, az arcporek gyöngye, doboz 1.40 K. fehér, rózsás, sárgás és testszínből.
 Készült: Rozsnyay M. Gyógyszerháza, Arad, Szabadság-tér 8.

MEGJELENT
Budapesti
Czím- és Lakásjegyzék
 XXVII. ÉVFOLYAM. 1916. XXVII. ÉVFOLYAM.
 Ára vászonkötésben 32 korona.
 Kiadja a Franklin-Társulat.
 Kapható minden könyvkereskedésben.

LEGYEN BÉKE. — Kis György szoborműve.

HUSVÉTKOR.

Palesztina megszentelt földjén tizenkilenc századdal ezelőtt a szeretet nagy és állandó ünnepét ülték a jók és a jámborok. Össze gyűltek Kapernaumban, vagy a Jézusnak kedves Genézret tó valamely más helyén, hogy hallgassák azt az ígét, melynél magasztosabbat nem hirdett emberi ajak soha, se azelőtt, se azóta. Elkísérték a Mestert tanító útjaiban, tömegesen; nagyszámú nép, a legegyszerűbbek, a szegények. És megteltek a szívek boldogító szeretettel, mely az ellenségnek is megbohosát, mely jóval fizeti vissza a gonoszt, mely kenyérral dobja vissza azt, a ki feléje követ dobott.

Ezen a megszentelt földön már hétszáz esztendővel Jézus előtt a szeretet ígét hirdették a zsidó nép nagy prófétái. Ézsaiás és az ő

társai pártfogásukba vették az «avonim»-et, a szegényeket, azok számára követeltek békét és nyugalmat, bátor szívvel elkárhoztattak minden háborút s megátkozták a vas-szekereken járó harcsokat. Előkészítették a nagy, az általános emberszeretet számára a talajt, azét a nagy szeretetét, mely a Sionon fogja összegyűjteni örök békében a világ összes népét. «Sionból megyen ki a törvény és az Urnak beszéde, ki sok népeket megfedd, hogy az ő szabályjából kapják és az ő dárdejából sarlókat csináljanak, és egy nép más nép ellen fegyvert ne fogjon se pedig hadakozást többé ne csináljanak» mondja Ézsaiás.

És ma? Ma ezerkilencszáz esztendővel a szeretet vallásának megalapítása után a háború vérszei átesaptak magára Palesztina megszentelt földjére is. A Genézret partjain tovamonuló ágyúk dübörögnek, Jeruzsálem egy nagy táborhelylyé

alakult. Itt gyűjtik össze és itt tanítják ki azokat a csapatokat, melyek megvédelmezik a hazát s legyőzik a messze fekvő országokból, idegen világrészből jövő ellenséget. Mert hódítók gyanánt berontottak épen annak a nemzetnek katonái, a mely legszorgalmasabban olvassa a bibliát, a mely külsőleg a legnagyobb tiszteletben tartja azt, de a melynek szíve attól ma is idegen!

És ezektől a távol Keleten fekvő tartományoktól kezdve, egész Európán át az Atlanti Óceán partjág mindenütt dúl a vérszes háború. Nem a katonák, nem a harcosok küzdenek többé egymás ellen, hanem maguk a teljesen felfegyverzett nemzetek. Mind, a kik fegyvert emelni képesek. Céljuk nem a győzelem többé, hanem az ellenségeik teljes elpusztítása. Nem csupán győzni akarnak többé, hanem kiakarnak pusztítani egész népeket, kiéheztetni nőket és gyermekeket, a halálnak adni, vagy legalább örök szolgálásra vételi Európa közepén százharmincz millió lakost.

Ah! hová jutottál a szeretet minden tanításai mellett Te szegény, szegény emberiség! És mégis! bizakodjunk inkább, sem mint a kétségbeesésnek adjuk át szívünket. Talán egy jobb kor fog felvirradni a béke után. A legbecesebb nedű, a vér és könny özönét, nem nyelhetted el haszon nélkül a föld pora. Új élet fog támadni nyomán. A nemzetek oly békét fognak kötni egymás között, mely lehetlenné fogja tenni hosszú időn át, hogy egymásra rohanjanak, vagy azt is, a mit a közelmúltban tettek, hogy béke idején is állandóan egymás ellen fegyverkezzenek. Talán lehetlenné teszik egymásra a béke megzavarását s kilátástalanná válik előre is minden háborús próbálkozás. És el fognak jönni a hosszú-hosszú békének esztendei, melyek alatt jobban megismerik egymást a nemzetek, elsimulnak a nagy ellentétek s elkövetkeznek az emberi munkának és kulturának évtizedekre terjedő esztendei.

Adj a Mindenható, hogy úgy legyen!

AZ IGAZI DIADAL.

Ha jó a nap, mely nem tölt poharunkba
Emésztő gondot, fojtó-néma gyaszt,
Ha tombolási a vihar megunta,
S új láng hevíti az aranykalászt,
Ha úrrá lettünk álnok elleninken,
Nincs már, karunk kit büntessen, fenytisen:
Ne zengjünk még újjongó békédalt —
Üljünk előbb magunkon diadalt.

Hiába győzünk vérboris csatákban,
Kegyes szerencse hasztalan segít —
Kedvünk az otthon simogatja lágyan,
A házi tűzhely éleszt, melegít.
Hirt, kincset, diszt gyűjtünk bár garmadára,
Pompázva nőjün birtokunk határa,
A boldogság nem fészkel odakinn,
Csak önhajlékunk biztos falain.

Belül legyünk merészek, vaskemények,
Belül irtsunk ki mételet, gym-gyomot,
Támadjanak fel a polgáreányok,
Miket már-már betemet a homok.
Higgadjon vértünk kapzsi szomjusága,
Ne üzzük egymást vad versenyfutásba,
Ne a Gyönyört imádjuk istenül,
De az Esmét, mely tetiben testesül.

Mert lejtőről gördültünk mind alábra,
Fáztunk a kristály hegyi levegőn,
A könnyű élvek korhadt-puha lábja
Már-már legtöbbször sétahelye lón,
Üres sikernek hódolói voltunk,
Nemes szándékot gőgösen csufoltunk,
Élelmes léha tapsot aratott,
Ügyetlen Kátó gúnyt, gyalázatot.

Mámorrá aljasítók a szerelmet,
Mulatsággá a szent művészetet,
Lármás czégerül szolgáltak az elvek,
Hiú jelszókön lettünk részegek.
Hazánkat néztük jó bolond anyának:
Mindent megadjon! Semmit sem kívánhat!
S ha ajándéka késett, elakadt,
Ajukon rögtön dacz, panasz fakadt.

Az emberszív legnagyobb virága:
A hála régen veszendőbe ment,
Unott romként meredt a mult világa,
Bálvány gyanánt becéztük a jelent.
«Örök igazság: bölcsék révedése!
Erkölcshabály: rajongók tévedése!
Éljünk csapongó vágyunk kényeként!
Mentsük ki a nagy Úrból az Egyént!

Lenkei Henrik.

A MIT MI NEM TUDUNK.

A villamos kocsiiban vidám és hangos csevegést folytat két jól, sőt kissé túlságosan jól öltözött fiatal, de nem túlságosan fiatal hölgy. Franciaul beszélnek és a drágaságról panaszkodnak. A szomszédom halik mormogja:

— A dámák nem túlságosan tapintatosak. A párisi villamosban most aligha beszélnek ilyen hangosan magyarul.

Egy úr, a ki szemben ül velünk, elmosolyodik: — Ne tessék nekik rossz néven venni, hogy ellenséges nyelven beszélnek. Véletlenül ismerem mind a kettőt. Nyelvmesternők. Az egyik francia, a másik olasz. Egy szót se tudnak magyarul.

— Úgy? — mondja szinte bocsánatkérő hangon a szomszédom. A magyarázatot nyilván teljesen kielégítőnek találja. Én kockázatok meg helyette egy kérdést:

— És most mivel foglalkoznak? — Azzal, a mivel ezelőtt. Tanítanak. Leg- alább is annyi tanítványuk van, mint volt.

A két hölgy tovább folytatja a csevegést. Kiderül, hogy csak a végéig várják. Azután erepülni fognak — haza. Bár már holnap lehetne.

A kocsi tele van. Több mint valószínű, hogy én vagyok egyedül, a ki érti a szavakat. De senkinek eszébe se jut, hogy megbántottnak érezze magát. És alkalmasint — más se jut eszébe. Azok az asszony- és gyereksapatok, a melyek jó néhány hónappal ezelőtt érkeztek haza a franciaországi internáltságból. Bajos elfelejteni, hogy milyen állapotban. Kopottan, megviselten, lesoványodva, izgalmas és szenvedések nyomaival beesett arcukon. Asszonyok és gyermekek. Úriasszonyok és módos családok gyermekei. Nem kenyeret keresni, még kevésbé Páris megostromolni vagy kikémleni mentek Franciaországba: hanem világot látni, múzeumokat nézni, a francia tengerben fürdőzni, szórakozni, tanulni. A háborúval úgy lett vonatkozásuk, hogy váratlanul ott érte őket és vagy idejük nem volt, vagy pedig semmi különös indítékát nem tudták annak, hogy lóhalálában meneküljenek. Azt hitték, a kevésbé zsúfolt vonatot is bevárhatják. És egyszerre azon vették észre magukat, hogy nem is foglyok, hanem — rabok. Hogy fegyveres örök terelik őket — asszonyokat és gyermekeket — és hajszolják napok hosszat gyalog, rettenetes marsokban a lovagok földjén. Azután omla-

dozó, dohos börtön-várak kazamatáiba zárják. Patkányok czinczognak a sarkokban, vékony szalmazsák a nedves földön a hálószobájuk, ócska dézsa az ebédlőjük, vastag lében főtt krumpli a lakomájuk. Kapálás, mosás, favágás a mindennapi nyolcz órai szórakozásuk. Így élnek úriasszonyok és gyermekek hónapokon át a művelt és dícsőséges Galliaiban illő büntetésül annak, hogy kívánsiák voltak Páris minden művelt ember második szülővárosát látni és odavitték egy csomó pénzt elkölteni.

A londoni félhivatalos lap tudósító, a Reutter-féle távirati ügynökség a minapiban jelentést adott ki arról, hogy Budapesten és egyáltalában Magyarországon «a legkifogástalanabb módon» bannak az itrekedt angol alattvalókkal. Teljes mozgási szabadságuk van, folytathatják a hivatásukat, háborítlan birtokában vannak keresetüknek és tulajdonuknak, az egyetlen hatósági intézkedés velük szemben az, hogy bizonyos időközökben jelentkezni tartoznak a rendőrségen. Angliában rekedt honfitársaink a koncentrációs táborok szöges drótkerítése mögött bizonyára büszkeséggel és elégtétellel fogják olvasni a félhivatalos elismerést. Ha ugyan szabad ott újságot olvasniuk. Lord Beresford azonban, a ki mióta mellőzték azt a genialis indítványát, hogy a veszélyes útakon közlekedő hajókat a tengeralttjáró naszádok ellen — hadifoglyokkal és internáltakkal kell kibélelni, nagyon morózus, bizonyára föl lesz háborodva a jelentkezési kényszer miatt.

Mi nem vagyunk miatta fölháborodva és nem támaszt bennünk fölháborodást az se, ha összemérjük a mi ellenséges országokban rekedt honfitársaink sorsát azokkal az ellenséges földről való emigránsokkal, a kiket a háború vendégeikül kényszerített. Ha valami bánt, úgy az nem ezeknek a jó dolga, hanem a miénk szenvedése. De viszont mi sem áll tőlünk távolabb, mint az a gondolat, hogy azoknak az ártatlannak a balsorsáért ezeket a büntelenekeket vonjuk felelősségre. Erre a francia kegyetlenség és az angol kegyetlenség semmiféle lázas kitérése minket rá nem bírhat. Nem hagyjuk magunkat inféziálni. Mert nem is vagyunk rá hajlamosak, hogy ezt a csunya kórságot megkapjuk.

A háború ezer meg ezer példával bizonyította, hogy nincs az a félelmetes fegyver, a mely a magyar katona támadó lendületét megakasztja vagy megroppantsa. De egy dologgal szemben ez a támadó indulat a legszilajabb ivelés pillanatában is tehetetlenül lankad össze.

És ez: a fölemelt kéz, a mely megadást jelez és kegyelmet kér. Ország és szerb ellenségeink nemcsak éltek, de számtalanszor vissza is éltek a mi katonáink e lelki berendezésével. És a gonosz eselt nem alkalmazhatták olyan sürűn, hogy — mégis ne legyen hatása. A háromszor megcsalt magyar katona negyedszer se volt arra képes, hogy irgalmatlanul lelőzze a megadást szimuláló. Nem tudja bántani a fegyvertelent, ha keserű csalódások tanulsága ég is benne.

Ezért nem fosztogatták minálunk az ellenséges országokból idezakadt idegenek boltjait soha. Ezért nem volt veszedelem minálunk a legforróbb pillanatokban sem az utcán francziál, angolul vagy akár olaszul is diszkurálni. Ezért nem jutott eszébe soha senkinek minálunk drótsövényes koncentrációs táborokat csinálni vagy az olasz czukraszokot, a francia nyelvmestereket és az angol trainereket Illavára vagy az aradi kazamatákba hurcolni. Ilyesmit se a mi dordjaink, se a mi «törédségi» soha nem követeltek. Se Beresford lord és társai, se a milánói vagy a londoni tömegek a maguk lelkenek mását itt a mi országunkban nem találhatnák.

Sőt egészen bizonyos, hogy mennydörgő erővel zúgótt volna föl a tiltakozás minden ilyen terv vagy gondolat ellenében. — Miért? Mi jogon? — kérdezték volna fönt és lent. Miért bántani azokat, a kik minket nem bántottak? Mi jogon zárják be azokat, a kik semmi börtönre érdemes bünt el nem kóvettek? A kik nem ellenségnek jöttek ide és a kik a mi rendünk biztosságára építették életüket...

És valóban ártatlanul egy hajszála se görbült meg, egy fillérje se veszett el egyiknek se minálunk: mikor Franciaországban a hasonló sorúkat várpinczékbe börtönözték, Londonban és Milánóban a boltjaikat kifosztották és lakás saikat földülták. A jussunkhoz való fanatikusragaszkodás, jogérzetünk «végtelenség» rengeteg gúny és gáncs témája volt mindig ellenségeinknél és a tájékozatlanoknál. Reális gondolkodásunk rovására írták ebbeli érzékünk «túlfejltségét». Most ez a túlfejltség és ez a végtelenség olyan jogokra térítette a pajzsát, a melyek nem a mi érdekeinké. Sőt ellenkezőleg. Mikor se francziának, se angolnak, se olaszoknak nem volt elég ereje, hogy ezeket a jogokat megvédje, a magyar arra volt képtelen, hogy megsértse őket. Fogják-e ezentúl is gúnyolni és gáncsolni ezt az extrémizást?...

Szóllósi Zsigmond.

AZ ANYACZÁRNÉ GÁRDA-ULÁNUSAI MINT HADIFOGLYOK.

MISE AZ OROSZ FRONTON.

EÖTVÖS KÁROLY.

1842—1916.

Az 1868-iki képviselőválasztások után egy tette érdekes tarsiáság jart étkezni Holzwartn vendéglőjébe, (a későbbi «Csalamyiba») a Ferencziek bazárjában, a «Barátok» tere. A függetlenségiek közül Mocsary Lajos, Irányi Daniel és Thaly Kálmán voltak ott úgyszólván napról-napra, de igen gyakran ott volt az angyali szelidsgű Hegedűs László, a tiszteleket parancsoló Fornszár Sándor, ki mint huszárezredes szolgálta végig a függetlenségi harcot, s a kit az osztrák börtönök sem tudtak megpuhítani és a kisebbek közül is néhány. Akkoriban a különböző pártok tagjai között tarsadalmilag még alig voltak különbségek, s ugyanennek az asztalnak voltak naponkénti vendégei Zalay Pista, Szomjas Józsi kormánypárti képviselő, igen gyakran jött el a mindég jókedvű Beöthy Algernon és Krajsik Ferencz. A nemzeti pártot Veszter Imre képviselte, ki akkor került be a parlamentbe, s nagy reményeket keltett, még nagyobbakat táplált maga iránt, továbbá Urányi Imre szigetű képviselő, a kit nyájas modoráért mindenki szeretett, olykor Szilágyi Dezső és néha — ha Budapesten volt — Grünwald Béla, de a kit ennél az asztalnál nem kedveltek, mert ellensége volt a megyének, s volt benne némi luziferi vonás. Ott volt majdnem minden délben Kerkapoly Károly, a ki akkor már nem volt képviselő, Kováts Gyula akkor még ügyvéd, később tanár és az egyetem rektora, valamint e sorok írója is, a ki ezen a választáson lépett fel először, de megbukott. Ebben az évben lépett fel először függetlenségi programmal Eötvös Károly. Elnyervén a mandátumot. Budapestre tette át a lakását, ügyvédi irodát nyitott s a Ferencziek bazárjának épületében bérelt szállást. Ebédelni nem jart a fenti társaságba, mert otthon étkezett, de fekete kávéra minden nap lejtött a csibukájával. A vidám és komoly beszélgetések, a viták és eszmecserék, a melyek ilyenkor keletkeztek, felejtethetetlen maradtak mindazok számára, a kik azokat hallgathatták. Többnyire Eötvös vitte a szót s valóságos elbájoalta az embereket. Komoly tárgy feletti vitában oly mély tudott lenni, mint Szilágyi vagy Kerkapoly, tréfálkozásában egyenrangú volt a dévaj Aldzival, s felséges humorral fűszerezett adomái előadásában nem érte utól senki. A legkomolyabb thema komoly taglalása közben egyszerre át tudott esapni a játszi hangnembe, s a legtréfásabb dolgok elbeszélése közben oly új igazságokat állapított meg — szinte csak úgy odavetve — a melyek csak-erős koponyák legmélyebb rétegeiből szoktak — isten-áldotta pillanatokban — felbuzogni.

Eötvös mögött ekkor már jelentős mult volt. De ép e miatt nem szerették, sőt bizalmatlanok voltak hozzá. 1872-ben tüzzel-vassal pusztította volt Veszprém megyében a függetlenségi pártot, s nem egy politikai erőszakoságot követett el, mint vármegyei ügyész — nagy hajlama lévén mindig az erőszakra. Aztán mikor ugyanazon évben képviselővé választották a Deákpárt programjával, a Pesti Naplónak lett a munkatársa s úgyszólván kizárólag a függetlenségi párt politikájának ostromozására használta egész szellemi erejét. «Carolus» aláírással ellátott cikkei felbőszítették az egész függetlenségi pártot, melynek tagjait állandólag érezbőri indiánusoknak nevezte, a kiknek kivészenben van a fajuk. Ezért a függetlenségiiek nem bíztak őszinteségében, mikor most, némi hivataloskodás után, hat év elmúltával az ő programjukkal vállalt mandátumot. Sok ideig nem is engedtek neki szerepet.

EÖTVÖS KÁROLY DOLGOZÓ SZOBÁJÁBAN. — Jelfy Gyula felvétele.

Hogy megnyerje az embereket, s pozíciót szerezzen magának a pártban — amelyre politikusként elengedhetetlen szüksége van — vezércikkíró lett a párt lapjánál, az Egyetértésnél. Az ügyvédi iroda úgy is gyengén ment, jól esett egy kis mellékereset, s volt elég ideje. Cikkei eleinte nem részesültek általános tetszésben. A filozófó, állambölcsészeti fejtegetéseket, — melyekben ő elsőrendű mester volt — a napilapokban kevéssé kedveli a publikum; támadó erejét pedig, a mely kiváló volt, csak csinján használhatta most az ellen a párt ellen, a melyhez eddig tartozott, s a melynek érdekében eddig vitékedett. Ösereji, zamatos magyar nyelve sokért kárpótolt ugyan, de később, túlságosan törekedvén a tömör rövidsége, nagyon megszokta a befejezetlen félmondatokat s modorossá lett.

Az első nagy szolgálatot akkor tette a függetlenségi pártnak, mikor kisorsította az Egyetértéstől Verhovay Gyulát. Ez a nagy tehetségű agitátor a török-orosz háború idején és később a boszniai okkupáció alkalmával támadt mozgalmakban elragadta demagóg cikkeivel a közönséget. Három kerület is megválasztotta képviselővé, noha költségekre egy garast nem adott, sőt zászlókat és tolljelvényeket sem csináltatott, népgyűléseken pedig, melyeket a fővárosban rendezett, ezirrel tolongott a jobbmódú polgárság is, s egy ilyen gyűlés közönsége magát a miniszterelnöki palotát is megrohanta. Eötvös elítélte Verhovay túlzásait, s ugyanabban a szerkesztőségben dolgozván vele, mindennaposak lettek közöttük az összezörrenések, később czivakodások is, s egy alkalommal Eötvös egész a tetlegességgel ragadtatta el magát. A dolgot párbajjal elmentették, de Verhovaynak ott kellett hagynia az Egyetértést. Az «öregek» érdemül tudták be Eötvösnek a Verhovay elleni fellépését, mert ez utóbbitől féltették a pártot, s attól tartottak, hogy népszerűségére támaszkodva a szélsőségek felé fogja őket szorítani.

Eötvös mindjárt eleitől kezdve nagy igyekezettel kereste a pártban az emberek barátságát. Délélt a képviselőház folyosóján adomázott, ebéd után lejárt a Holzwarth-vendéglőjébe, délután cikket írt a párt lapjába, este pedig felment a pártklubba tarokkozni. Egészen a pártnak élt. Lassanként — de csak lassanként megbékülték vele az emberek. Mikor pedig felszólalt néhány alkalommal, s az óriási hatás, melyet elért, magával ragadta az egész házat, akkor már büszkén kezdték vallani a magokénak.

Úgyszólván legelső fellépésétől kezdve a legjelesebb szónokok közé emelkedett, — holott az 1872-iki országgyűlésen mint Deákpárti alig tudott maga iránt nagyobb figyelmet keltetni. A sok elsőrendű szónok között, ki akkor a képviselőházban helyet foglalt, senki sem multa

nyilott virág, de okokkal meggyőzni kevésbé tudott, erősebb volt a fantáziája, gyöngébb a logikája, erősebben lángolt mint melegített. Értett ugyan ahhoz a szónoki kardforgatáshoz is, a mely egy ügyes vágással könnyű sebet ejt csupán az ellenfele, de inkább arra igyekezett, hogy azt eltiporja. Mindegyiknél elegánsabb volt Apponyi Albert szónoki ereje. Nyelvének választékossága, a könnyűség, melylyel a legnehezebb kérdéseket is kezelte, az emelkedett nézőpont, melyből a tárgyat nézte: fölébe helyezte őt társainak. De a logikája nem mérközhető azokkal. Gúnyt nem alkalmazott úgyszólván soha — pedig ez is hatalmas fegyver lehet a szónok kezében — a szófordulatokban művész volt, de humora kevés s a praktikus állambölcsesség mélységeibe csak ritkán szállott alá. Eötvös Károly társai minden nagy tehetségeiből bírt valamit, egynemely vonatkozásban felülhaladta azokat. Meggyőző ereje csaknem oly nagy volt mint Szilágyi; logikája csaknem oly egyenes és mélyen szántó. A nyelvnek elsőrendű mestere volt, szabatosak voltak a kifejezései, kerekdeden befejezettek a mondatai. Nagy magasságba tudott emelkedni s felségesen ragyogott olykor a humora. Magával ragadni is tudott. Az a beszéde p. o. melyet Simonyi Ernő ravatalánál mondott, a világ legnagyobb szónoklatai között méltán foglalhat helyet.

Szónoklatai révén Eötvös Károly az ország egyik legnépszerűbb embere lett. Hivatott volt rá, hogy a függetlenségi-párt vezetését előbb vagy utóbb ő vegye át. Akkor jött közbe az eszlári pör.

Eötvös ambícióját helyezte abba, hogy az ártatlanul vádlottakat a felzúdult alsóbb tömegek tajtékzó dühével és a felsőbb rétegek elfogultságával szemben is megvédelmezze. Hosszú időn át ennek a nagy feladatnak szolgálatába állította egész szellemi erejét. Hónapokra bezárkózott a szobájába, még fel se öltözt, nehogy kedve támadjon a kimenetelre, s egész nap ezt a kérdést tanulmányozta, azokat a jogi és orvosi könyveket bújtta, melyeknek tanításai képessé tették arra, hogy bevilágítson ebbe a szövevénybe.

A grandiózus védelem részleteit ő maga írta meg utóbb. A pert megnyerte, a vádlottakat felmentették, de az ár, a melyet ezért fizetnie kellett: népszerűsége volt. Megvádolták, hogy jobb meggyőződése ellenére vállalta el a védelmet csupán azért, mert vagyonszámba menő busás honoráriumot ígértek neki. S azokban a forró napokban, mikor oly magasra csapkodtak a nemes és nemtelen szenvedélyeknek hullámai: a vádnak sok hívője akadt. Nem gondolták meg se azt, hogy ilyen munkát, ekkora erővel senki se oldhat meg igazi meggyőződés nélkül, se azt nem hitték el, hogy Eötvös honorárium gyanánt oly szerény összeget kapott,

a mely a teljesített munkával sem állott arányban, — s ezért is rekriminálnia kellett utólagosan.

El lehet mondani, hogy a per befejezése után az ország legáltalánosabban gyűlölt embere lett. De ő csodálatos belenyugvással, az életbölcész derűs magaslátából hallgatta az ellene irányuló kifakadásokat. Azt azonban nem volt hajlandó elszenvadni, hogy a politikai pályáról is leszorítsák. Érezte magában az erőt, hogy ott szolgálhatok tehet a hazájának, s megvolt benne az ambíció is, hogy a közpályán érvényesítse tehetségeit. Elkezdte a munkát elől. Részt vett a parlamenti küzdelmekben, foglalkozott a párt érdekeivel, s nem sok idő múlva újból arra aspirálhatott, hogy a függetlenségi párt vezére legyen.

Tehetségeinél fogva, — ha csak azokat vetjük a mérlegre — meg is illette őt ez a szerep. De ha semmi más nem állotta volna is ennek útját, abban állott a legnagyobb akadály, hogy ő exclusiv pártember nem tudott lenni igazán. Nagyon is gyakorlatias volt a gondolkodása ahhoz, hogy minden kérdést az elvek szempontjából ítéljen meg. A mint valami ellenkezett a meggyőződésével, nem tudott deferálni a pártérdekeknek. Ha úgy ítélte, hogy a kormány valamely javaslata hasznára van az országnak, pártjára állott annak, akár mit követelt a pártfejelem. Semmiképp sem tartozott azok közé, a megbeesülhetetlen pártemberek közé, a kik abból indulnak ki, hogy csak akkor lehet boldog az ország, ha az ő pártjuknak elvei jutnak hatalomra. Nem csak hogy nem ellenezte a meggyőződésével találkozó kormányelőterjesztéseket — a mi kötelesség, — hanem támogatta is sokszor egész erejével, a mi nem az ellenzék feladata. Így tett az egyházpolitikai reformok idején és így később Bánffy miniszterelnöksége alatt.

A párt e miatt nem fogadta el őt vezéréül. Megválasztották ugyan Irányi Dániel után, de

nem sok ideig tarthatta magát. Majd külön kis csapatot szervezett maga körül, s azokkal együtt később ismét az anyapártba olvadt bele, de nem bíztak benne többé. Különösen azt vették rossz néven, hogy a Bánffy elleni obstrukciót nem csak hargosan elítélte, hanem bensőbb összeköttetéseket tartott fel ezzel az államférfival, mint a hogy azt egy vezető ellenzéki politikai részére megengedhetők tartották. A párt határozatot hozott, melyben elítélte Eötvös magatartását.

A politikai pályá ezzel derékban szakadt. Ekkor határozta el magát, — túl élete deklóján — hogy a szépirodalom szolgálatába állítja erejét. Részben az szülte ezt az elhatározást, mert hivatást érzett rá. Már ezelőtt is gyakrabban emlegette, hogy idősebb korára íróvá lesz. Sőt írt is már régebbi éveiben egy regényt és több terjedelmesebb elbeszélést, melyek a Vasárnapi Ujságban jelentek meg, a nélkül, hogy nagyobb mértékben felköltötték volna az irodalmi körök figyelmét. De az is ösztönözte az írást, hogy politikai ellenfeleinek bebizonyítsa: mennyivel különb náluk még ezen a téren is.

És megmutatta. Írói tehetsége előtt meg kellett hajolnia annak is, a ki a politikában ellensége volt. Egyszerre a legjelesebb magyar írók díszes sorába emelkedett.

Mikor főműve, az «Utazás a Balaton körül» megjelent, esemény gyanánt üdvözölték ezt az irodalom iránt érdeklődő körök. Valami sajátosság dolog volt ez a könyv. Egy műfajhoz sem tartozott. Nem volt regény, még csak költött dolog sem volt a maga egészében, de történet sem volt, se megtörtént eseményeknek elbeszélése — noha ilyenek gyanánt iparkodott feltüntetni az «elbeszélteket. Az egész műben alig volt némi laza összefüggés, az is csak külsőleges. De érdekesen, nagy erővel volt megírva az egész. Egymást érték a különféle kitérések, — s az olvasó nem unta meg soha.

Tünődések, elmélkedések követték egymást egymástól független kérdések fölött, s egyik tanulásosabb volt mint a másik. Egy gazdag élet-tapasztalatnak bölcsessége szökött a sorokból telve vidámsággal, pajzán jókedvvel. Majd az emberi szív legnemesebb érzései szólaltak meg a magok legtisztább fenségében, hogy utána egy közönséges kutya története következett. De a kutya történetének mélyén is ott volt a kiforrott emberi bölcsesség s felséges humor lebegett az egész könyv fölött. Nyelve pedig a legzengzetesebb tősgyökeres magyar nyelv volt.

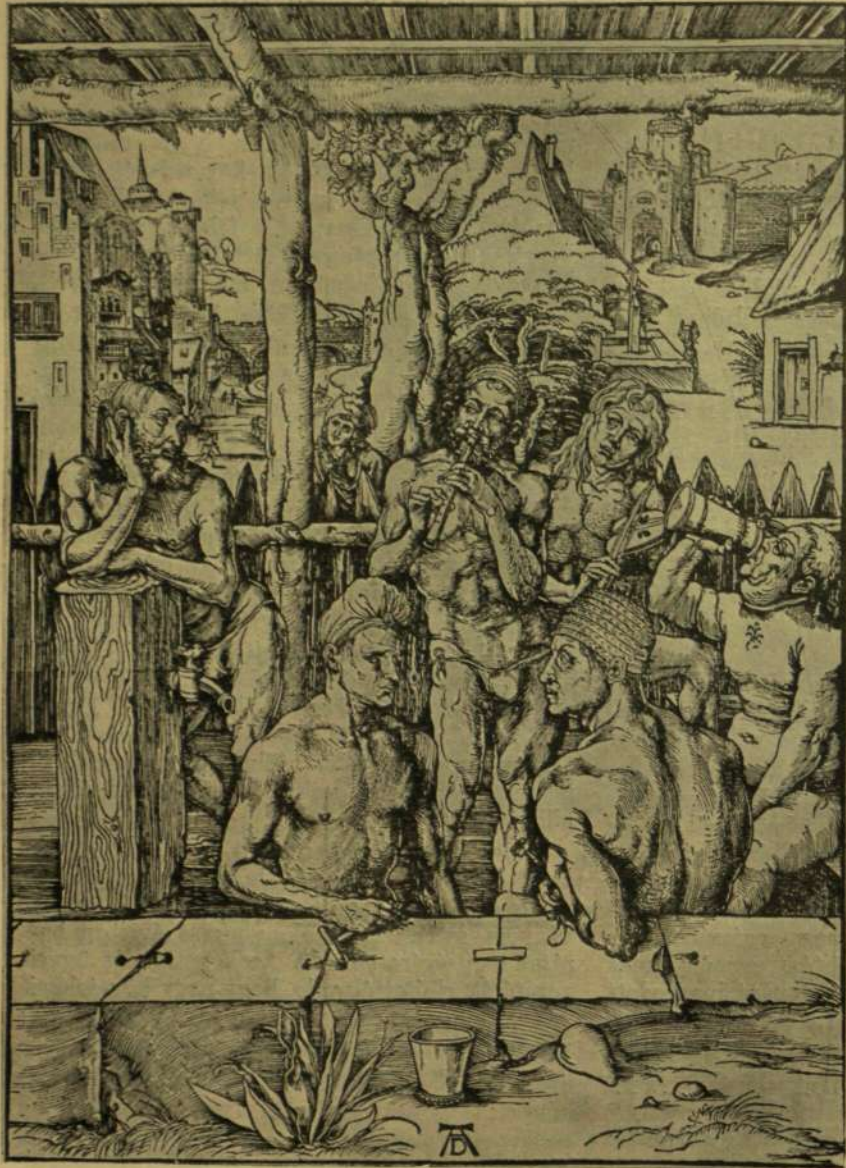
Aztán sűrű egymásutánban kerültek ki tolla alól a kötetek. Gyorsan írt és fogalmazott s oly szabatosan mégis, hogy ritkán volt kézirataiban egy törlés vagy igazítás. Míg újságró volt, addig egy vezércikk megírása alig három-negyed órai idejébe került. Mellette ültünk a szobájában, mikor megírta a függetlenségi párt-nak a nemzethez intézett szövegét: egy óra alatt készen volt vele. De szépirodalmi dolgozatait kissé lassabban írta. Úgy érezte, hogy azok számot fognak tenni a magyar irodalom-történetben, s akarta, hogy úgy legyen.

Meg kell azonban állapítani, hogy későbbi művei nem érik el a Balaton körüli utazás színvonalát. Ereje kezdett hanyatlani. Eszevetette ezt ő maga is, s abba hagyta az írást. Aztán gyorsan hanyatlott. Elméje nem borult el ugyan, de gyakran voltak nem egészen tiszta pillanatai.

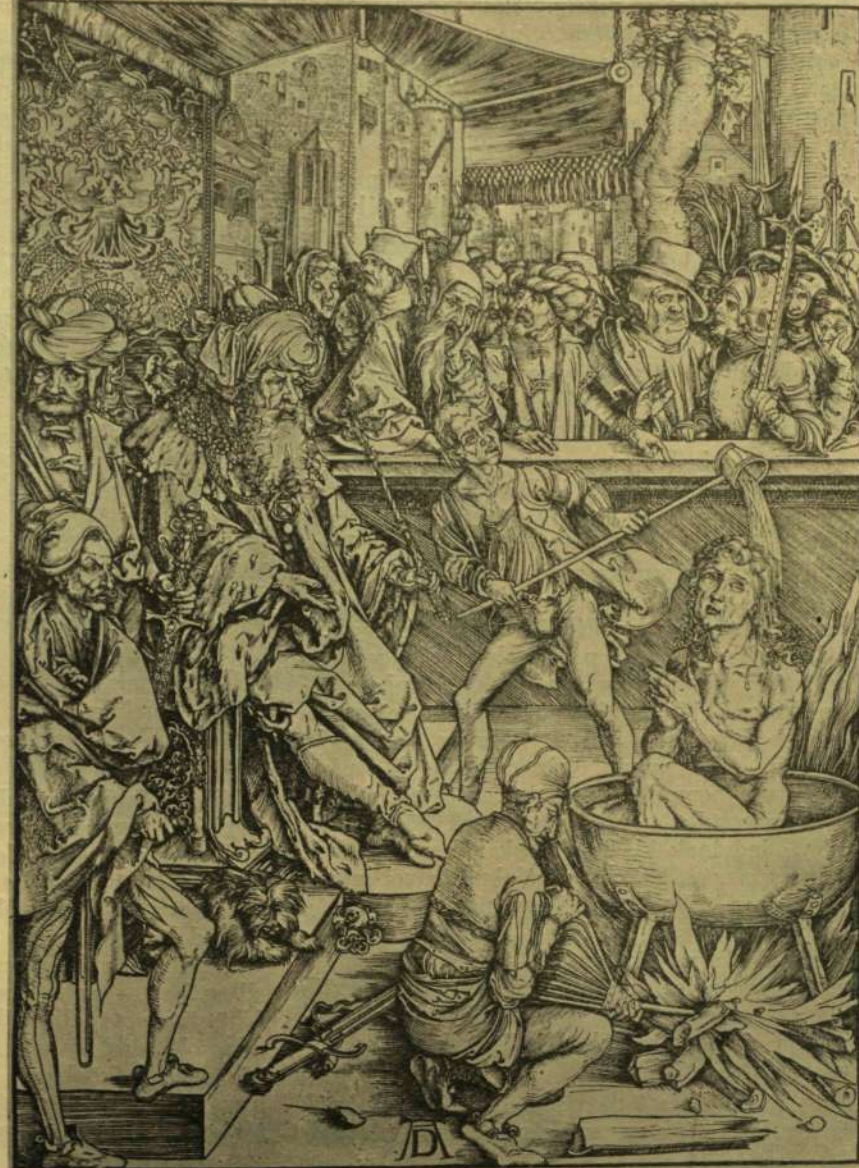
Teljes szegénységben halt meg. Ő, a kit azgy vádoltak ellenségei, hogy pénzért eladta meggyőződését, s a ki ügyvédi irodája révén vagyont gyűjthetett volna: utolsó éveiben barátai segítségére szorult. Azok vették át ügyei vezetését, elhitették vele, hogy nagy követeléseik vannak még a felosztaltott ügyvédi iroda révén, s ezen a czímen gondoskodtak nemcsak a legszükségesebbekről, de kényelméről is.

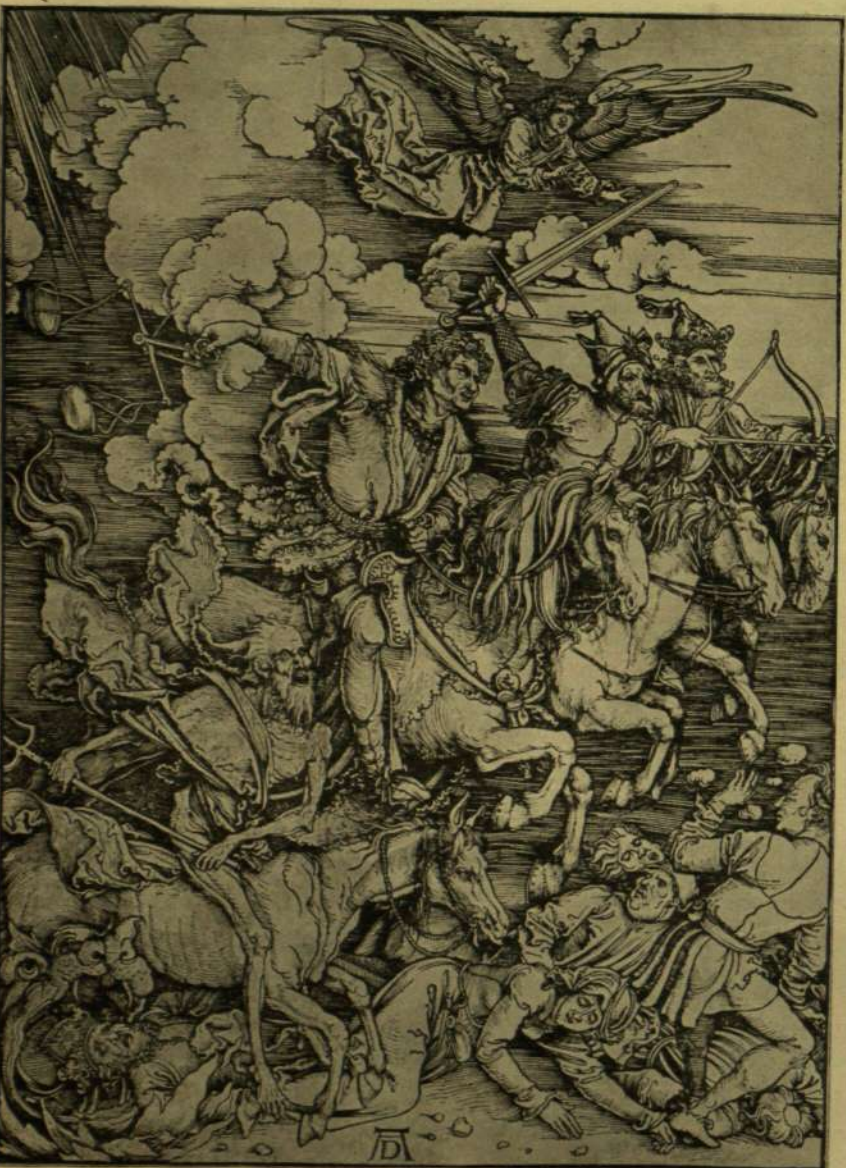
MONTENEGRÓI UJCOZA. — Gyöngyösi Elemér rajta.

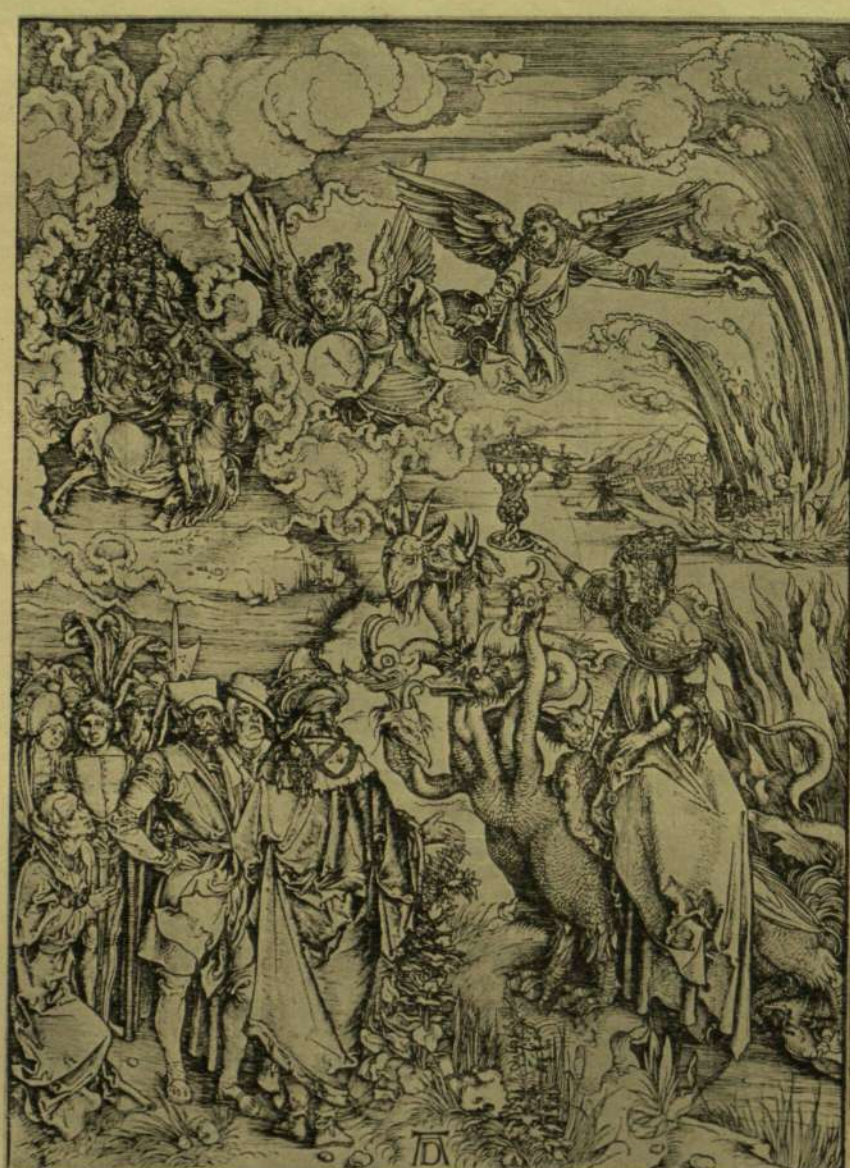
A FÜRDŐBEN.

JÁNOS EVANGELISTA VÉRTANUSÁGA.

A NÉGY LOVAS.

BABYLONI NÉMBER

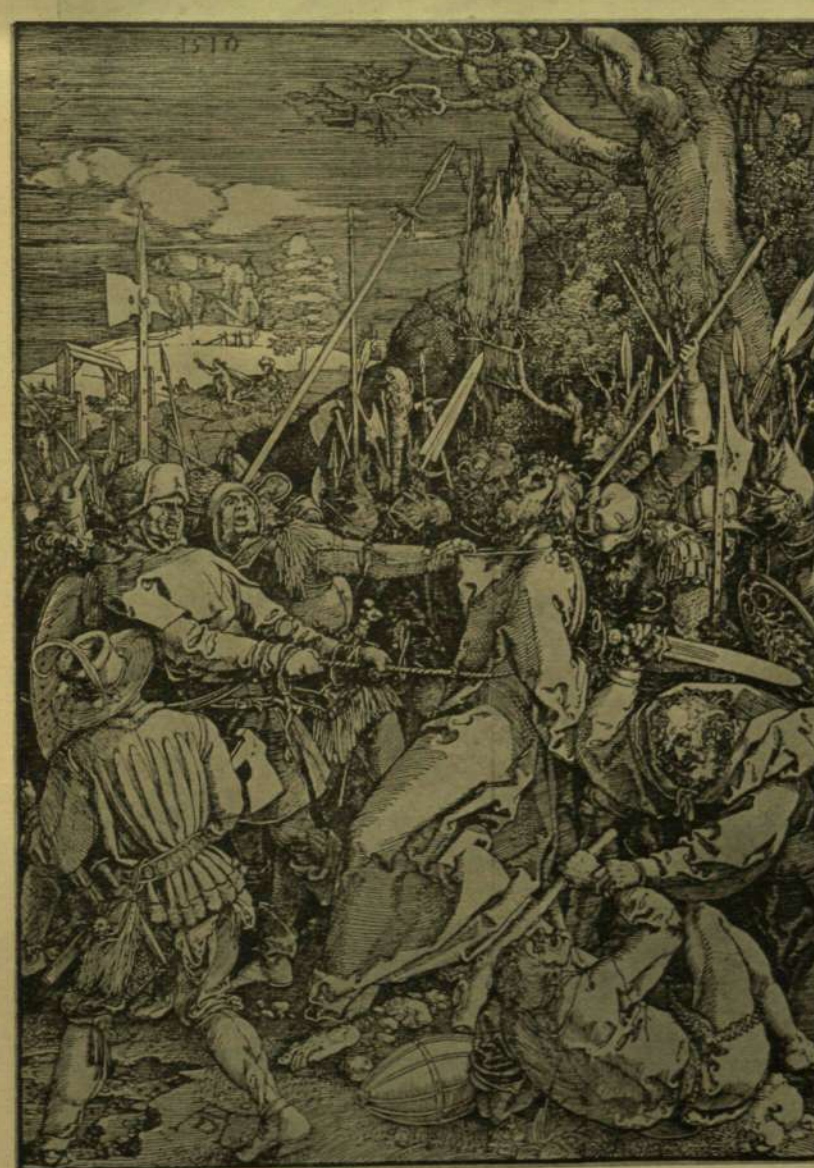
DÜRER ALBERT METSZETEI A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM METSZET-KIÁLLÍTÁSÁN.

A CIRCUMCISIO.

MENEKÜLÉS EGYIPTOMBA.

KRISZTUS ELFOGATÁSA.

A SZENTHÁROMSÁG.

DÜRER ALBERT METSZETEI A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM METSZET-KIÁLLÍTÁSÁN.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Irta WALTER BLOEM.

A polgárok sűrű tömegében állott a két Kűsz-testvér, egész elül a bal oldalhajóban. A középhajót és a kórus lépcsőjét katonai őrségek tartották szabadon.

Most elkezdett dörögni a magas kórus orgonája. A főkapu felől jöttek: a tábornoki kar, a vezérkarok... Louis már ismerte őket mind és sorra magyarázta nővérének... Az a széles vállú úr ott, a kemény, kimért és mégis mintegy titkos lánggal belülről átvilágított gondolkodó és akaró fejével, a melyen a merev szürke haj katonásan elválasztva tapad — ez a hatalmas Werder tábornok... mellette az a keskeny vállú, éles tekintetű férfi az új vezérkar főnöke — inszkire végződő kimondhatatlan nevével... Az a feketegalléros... ott Mertens tábornok, a rémes bombázás félelmetes vezetője... Nini, ott a mi alezredesünk is... és mellette, szökén és daliásan — ő...

Ő, a kit Cécile egész héten került, ámbár ugyanazon föld alatt lakott vele... ő, a kivel valami titkos dolog fűzte össze, a kihez valami rendkívüli húzta... a mit háládatosságnak, rokonszenvnek nevezett... mert hiszen más nem is lehet — hiszen arról szó sem lehet, hogy egy leány a szerelmese képe mellett a szívében még más gyöngéd érzésnek is adjon helyet...

Csak mindig rá kellett néznie... egész közel is állott hozzá, míg a papság, elöl a tiszteletrémeltó Raesz püspök, a kórus lépcsőjénél fogadta a tábornoki kart és a vezérkart.

És aztán elkezdtek özönleni befelé és betöltötték a hatalmas csarnok félmályos terét: férfiak tábori ruhában, érett férfiak a szomszéd Badenből és férfiak messze Poroszország keleti és északkeleti tartományaiából, nem egy köztük bekötött fejjel, sinbe kötött karral, sokan a vaskeresztrel mellükön. A durva faragású, barna arczokon a higgadt meghatottság kifejezése, a mely még az ellenséges szívekben is megrendülést és együttérzést kellett hogy keltsen.

És megkezdődött a szent cselekmény s az orgonazugásba ének vegyült... furcsán hangzott a németeknek a jólistm latin szöveg, francziás kiejtéssel, a melyben az *u*-kat *ü*-nek ejtették:

Te deom lodaműsz
te dominom confitemür...

De minden idegenséget elmosott a szivetrázó orgonahang, mindent csodálatos egységbe foglalt a káprázató októberi napfény, a mely széles sugarakban ömlött be a tarka ablakokon át ez ünnepi gyülekezetre.

Győzők és legyőzöttek, egy rövid órára az isten házának fedele alatt egyesülve, néma megadással hajoltak meg a rejtett hatalom előtt, a mely ezt a zord, fegyveres színjátékot intézte, úgy, épen úgy és nem másképp, a legyőzöttek minden buzgó imádsága dacára...

És a ki itt hitt egy örök igazságosságban, megfoghatatlan, de ellenállhatatlan világtörvények ezéltudatos működésében... annak nem kellett-e meghajtania magát térdhajtó lemondással?

Tibi omnes angeli,
tibi coeli et universae potestates,
Tibi cherubim et Seraphim
incessabili voce proclamant:
Sanctus, sanctus, sanc'tus Dominus Sabaoth!

Igy hangozott hatalmasan a magas kórus fölfelé emelkedő ívezetéből a küzdők és leküzdöttek ezrei fölött és valamennyien mozdulatlanul, az áhitatos borzadás meg nem értett érzéseitől átremegve hallgatták az Örökkévaló előtt:

Szent, szent, szent Urunk Zebaoth!

Szorosan öcséséhez simulva állott Kűsz Cécile. És mindig át kellett leskelődni arra a barna férfiarezra, a szőke fejre és a széles, veres gödörre a balarczban. És egyszerre, egy véletlen fordulatnál az idegen elkapta a leány tekintetét és — magához rögzítette. S mialatt az orgona dörgött, a Tedeum beléjuggott az évszázados szent csarnokon át — két szempár

KILÁTÁS AZ OLAJFÁK HEGYÉRŐL JERUZSÁLEMRE.

A JORDÁN PARTJA.

MÁRIA-FA GIDRON VÖLGYÉBEN.

SZENTFÖLDI KÉPEK. — Roskovics Ignác felvételei.

önfeledten egymásban pihent és két szív között szőtte fonálát a világ-titok.

Mikor aztán Cécile öcsse karján a tömeg sodrában a czukrasz-szerűen kecses Lőrincz-kapun át kilépett a Münsterből és végiment e rövid úton a rue de Dômeon végig, — titkos, nagyon benső kacagás volt a szívében. Valami egyre azt ismételte benne kacagva:
— A hosszú porosz szerelmes beled...

Mily különös volt ez az érzése, tudása annak, hogy valaki szereti az embert... és hogy az ember maga e mellett szabad marad, félig mulat rajta, telig érdekli a dolog, kissé le van kötelezve, kissé kíváncsi: mi lesz ebből, mit fog a másik most kezdeni, meddig fogja vinni? És e mellett erősnek maradni és hűvösnek és csak a vágyódó pillantás számára elérhetőnek...

Ha Adrienre gondolt, akkor nem volt más, mint az odaadó, epedő kisleány, a ki föltétel nélkül és gondolkodás nélkül hever a kiválasztott, az egyetlen ember karjában és csak lovagiaságtól és szerelmétől várhatja a legfőbb áldozat elhalasztását, — ha Adrien kívánta volna, ha csak az ujjával intett volna, egészen az övé lett volna, az első órában és minden rákövetkező órában...

Az a tekintet, melyet a piros galléros ellenség vetett rá csaknem egy félórán át — ez a tekintet uralkodónővé emelte... parancsot küldött tőle... fölébresztette és fölemelte benne a nőt.

Istenem, milyen új ez és csiklandozó és halatlannul elragadó...

Ah, Adrien, ha tudnád, milyen veszedelmes rontó szellemet fűdözött föl a te szegény kis elhagyott Cécile a keblében...

Felfoghatatlanul édes volt tudni, hogy az embernek hatalma van... hogy az ember hatalom — egy sorsdöntő kis nagyhatalom...

A legközelebbi napokban Cécile szívében titkos, lázasan feszült várakozás volt. Mit fog most ő tenni, hogy közelébe juthasson, hogy beszélhessen vele? Mert volt számára mondanivalója — végnélküli hosszú tekintete a Münsterben meghirdette neki...

És — keserves csalódás! Nem történt semmi.

Eggermann úr fölkel reggel hat órakor, mint mindig, a legénye, egy derék népfőlkelő gondoskodott róla mint mindig, felhozta számára a konyhából a szobába a reggelit, aztán ott ült a hadnagy egész nap az ezredirodában, a melyben ki-be szaladgáltak az ordonánccok és a kardcsörtető tisztek... déleledtre elment a Fenyőtobozhoz címzett vendéglőbe, aztán délután megint az irodában dolgozott vagy kilovagolt a parancsnokával valami szemlére — este hatkor pedig a «Maison Rouge»-ba ment étkezni, hogy csak későn térjen haza, néha kissé bizonytalan lépésekkel és meglehetősen zajosan.

Tehát vagy képzelődöttünk, vagy pedig... az az úr egy kis tréfát engedett meg magának a szegény kis Cécille szemében...

Igy mult el, szinte röptében, két októberi hét. Mert minden nap hozott valami eseményt, a mely a sors sebes útjáról hozott hírt.

És aztán jött egy nap, a mely beledöfött Cécile szívébe.

— Mademoiselle! — kiáltott elébe az öreg Joséphine, mikor bevásárlásból hazatért, — holnap megszabadulunk tőlük! Holnap elmasiroznak!

— Ki masirozik el?
Cécile maga is megbotránkozott a saját ijedelmén.

— Hát — ezek — a poroszok! A legények hozták a hírt! Belfort felé mennek, a várat ostromolni!

Tehát még egy fél nap... Most tehát végre kell valaminek történni... az nem lehet, hogy úgy, csak úgy szó nélkül búcsúzzon el...

Mikor később fél kettő felé a család a kávénál ült, — ez volt az egyetlen idő, melyet a professzor családjának szentelhetett — Jean bejelentette a két tisztelet. Sarkantyúpengve léptek be, mereven és korrektül, mint mindig, bőrrrel bélelt lovaglónadrágban és magas csizmában, bocsánatot kértek, hogy tábori ruhában kell megjelenniük — a kofferjeiket már el is szállították — köszönetet mondtak a szíves látásért és a jó kvártélyért. A professzor pedig megkérte az urakat, mondják meg az embereiknek, hogy nagyon meg volt elégedve a maguk-visedel... szerencsét kívánt nekik a had-

DÁVID TEMETKEZÉSI HELYE SION HEGYÉN.

AZ APOSTOLOK KÚTJA

DERVIS KARAVÁN A VIA DOLOROSÁN JERUZSÁLEMBEN.

SZENTFÖLDI KÉPEK. — Roskovics Ignác felvételei.

jarat további felamára nézve... kézzszzoritók... összecsapott sarkantyús csizmasarkok... Kézscsők közben Eggermann úr alig hallhatóan, izgalomtól rekedt hangon suttogta Cécilének:

— Mademoiselle — szólhatnak önnel még ez után néhány szót?

Cécile megdöbbenve és mégis mintegy megváltva, hasonló halkán felelt:

— Papa egy negyedóra múlva elmegy a városházára, az öcsém az iskolába. Beszölhat hozzám.

— Ebbe a szobába?

— Igen uram.

Uram Isten, hát papa már sohasem fog elmenni? No, végre elment. Louis ellenben különösen nyújtózkodott karosszékek és kizelentette, hogy az iskola-szünetes délután az emberhez egyedül méltó.

Cécile egész véletlenül elmondta, hogy a negyedik népfelkelés ezred két óraker a Bioglietereen gyülekezik teljes menettelszerelésben.

Louis már ott is volt.

Cécilének nevetnie kellett, holott a torkáig dobogott fel a szíve.

És aztán Eggermann állott előtte.

— Kérem, foglaljon helyet.

A poroszok hosszú lábai hegyszögben emelkedtek ki a karosszékéből.

— Távoll tartottam magamat öntől, mademoiselle... nem tudom, észrevette-e...

— Igen, észrevettem...

— És — és meg is értet?

— Azt hiszem... igen.

— Ön a menyasszonya egy bajtársnak... ha az illető ellenség is... az ön maga is francia nőrnek érzi magát... Tehát kötelességnek tartottam...

— De hát miért? Olyan egyedül vagyok, monsieur Eggermann és ön megosztott engem nem egy beszélgetéstől... a melynek kissé örültem volna is...

— Mégis... jobb volt... legalább is rám nézve...

A korai őszi alkonyat homályos félvilágításba burkolta a szobát... az évszázados szobák sötét háttéréből csak a férfi világosszöke feje és fehér homloka emelkedett ki, a fényesre tisztogatott gombos r és adjutánsi öv széles ezüst szalagja csillogott.

Cécile csodálatos biztonság-érzés fogta el. A férfi hangja itt előtte remegett... fehér keztyűs keze nyugtalanul simogatta hosszú czombját. Öbene nyugalom volt, hívósség, diadal...

— Miért jobb ez önre nézve?

Nyersen és tompán hangzott a szó a félhomályban.

— Szeretem magát, Cécile.

A léány hirtelen felállt. Győztesnek érezte magát... most már elég volt...

— Adieu, monsieur Eggermann.

A hosszalábu tiszt is fölemelkedett. Megértett mindent.

— Adieu, mademoiselle.

Sarkantyúpengés, meghajlás... három kemény lépés az ajtóig... a kilincs szinte roppant kemény fogása alatt — még egy korrekt meghajlás: az ajtó becsapódott.

Cécile némán állt ott és utána nézett az eltávozónak.

Győztes vagy?

VI.

Lehmann fő kormánytanácsos könnyebben találta lakást, mint a hogy várta volna. Alig hogy megnyiták az ostromlott város kapui, számos család siettett hátat fordítani a tűzvész és nyomorúság gözében úszó városnak. Mindenek előtt a magasbörangú francia hivatalnokság maradványai, a kiknek részéről szó sem lehetett a német szolgálatba való átlépésről — a legtöbb császári funkcionárius különben már a körülzárás kezdete előtt elhagyta a súlydó hajót. A romokban heverő Palais de Justice közelében lakott egy francia bírő felesége, a ki mint a nemzetörtség tagja a városég kirohánásakor a harcban elesett. Az özvegy késznek nyilatkozott, hogy a német hivatalnoknak átengedi nemcsak a lakásbérleti szerződést, hanem az elkerülhetetlen XVI. Lajos korabeli berendezésnek egy részét is. A derek hölgy örült, hogy veörre talált, hiszen nagyon bajos lett volna ingóságait ebben a háborús időben a há-

zájába juttatni, a hol különben is a lehető legerényebben kell berendezkednie két gyermekével, hogy nyugdíjából meg tudjon élni... A német hivatalnoknak azonban szivet fecsaró élmény volt, mikor a mely gyászruhába öltözött francia nőrnek segítésére volt az elutasításban látta a szoborszerű gyszást, melylyel a még szép fiatal asszony kimeresztett szemmel, elfogultan bámészkodo gyermekeit kezüknél fogva elhagyta ezt az elfoglalt várost, melynek romjai alatt ferje holtteste, életének munkája és életük boldogsága aluszszák a hontalan — szent áldozat tragikus álmát.

Még mindig nem sikerült neki, hogy úrrá legyen a kísérteties árnyék felett, a melyek az alacsony, sötét szobákban az idegenszerű bútorokban gubbaszkodtak. Es ha kemény napi robot után álmatlanul hempergett éjjel a széles ágyon, akkor a fulladás vágyódott Potsdamban levő három gyermeke után — a kiket két év előtt elköltözött Emmije hagyott rá drága hagyatékul. Számtalanszor gyujtotta meg az éjjeli szekrényen a stearin-gyertyát a magányos német, a kinek küdlében a korreket, csak kissé megkeményedett és elcsontosodott hivatalnok lélek mellett olvadozó lány apai szív dobogott és elmerült halott felesége és nagyon eleven három lenhajú gyermeke képeinek szemléletébe.

A tizenöt éves Hélien, a ki már valóságos kis komoly porosz nő, a tizenegyes Ottó, a kilenc éves Hans... Aztán végül mégis avásra kényserítette magát, azzal a vasakaraterővel, a mely a fajtáját egy példátlanul fárságos és példátlanul czél tudatos fölfelé-törékvésben átvette az éjen a napfényre... és végül a sürgöz diadalok e hallatlan lánczolatáig, a melyeknek köszönhető, hogy most egy francia bírő elhagyott ágtyában fekszik... Elszászban, Strassburgban... És mégis — titkos kelletlenség borzongott át a német ember diadalmas népére való büszkeségén. Nem, az talán csak nem lehetséges, hogy visszahátas álljon be, hogy minden elülről kezdődjék! És mégis szinte olyan színe volt a dolognak. Az elfoglalt város chaotikus viszonyai rendezésének fáradtságos munkája, az okkupált terület új, rendezett utakra vezetése — bizony, az első tizennégy nap alatt már egész túrhetetlen kezdett menni a dolog. A strassburgi városi közigazgatás, melyet teljesen letörtek a bombázás borzalmai s a hírtelen a legmelyebb nyomorba taszított lakosságról való gondoskodás, bágyadt halálal ragadta meg a szilárd és nem lankadó segítő kezét, a mely segített neki rendet csinálni.

Mindazáltal, már ebben az első stádiumban is csaknem felülmúta az emberi erőt az, a mit itt végeznie kellett. A kórházak zsúfolva voltak sebesültekkel, az ösrégi, normális időkben is felettébb egészségtelen házaknak a dohos pinceiben hétszámra való élet mindenféle nyavalyát terjesztett el a lakosság között. Az elmebetegék háza zsúfolva volt és minden nap új áldozatait hozták be az általános összeomlásnak. És minden szempárban, a mely napközben rávetette tekintetét az emberre, ott dagadt a gyűlölet, a mord vadt: ti, ti vagytok az okai mindennek a szenvedésnek!

Így tehát a pihenés nélküli, napfénytelen napoknak, az idegen, elkezeredett s kezűket is saját érdekükben csak dacozosan mozditó emberek iránti odaadásnak egyetlen jutalma is elmaradt, a mely az önfeláldozást elviselhetővé tehetné volna: a hála...

— Jó reggelt, elnök úr.

Hatalmas aktacsomaggal a hóna alatt lépett be Lehmann úr főnökének, Köhlwetter elnöknek az Elszász polgári komiszársának a szobájába.

— Ah, kedves Lehmann — az elnök följebb tolta aranykeretes pápaszemét és egy székre mutatott — kérem, kolléga úr... nos? Mi van tulajdonképpen azzal a Gambettával? Megtudott valami pontosabbat?

— Ez a Gambetta párisi ügyvéd, elnök úr, és a nemzeti védelem kormányának tagja. E hó nyolczadikán, mint a kormányöróság jelenti, léghajón kimenekült Párisból és Toulba ment a kormány-delegációhoz. Onnan elárasztja egész Franciaországot proklamációkkal — nagy nemzeti felebredést, késégvigy menő harcot, tömeg-felkelést prédikál...

— Kedves dolog... honnan kapta ezeket a híreket?

— A legjobb forrásból, elnök úr, — saját szememmel láttam.

A fő kormánytanácsos egy óriási veres papirost tett az íróasztalára.

— Hallatlan! Hogy jutott hozzá?

— Ma éjjel legalább ötven példányban ragasztották ki Strassburg utcáslaruknál! Szerencsére az őrláratok hajnali szirkűltekora elfogtak egy embert, aki épen ragasztotta a plakátokat. Az illető nem akarja megmondani a nevét és megtagad mindenemű felvilágosítást. Így aztán névtelenül lövik agyon.

— Tehát kettözött vigyázat, Lehmann, nemde? Még csak az kellene! Innen van hát a város közhangulatának az az átalakulása! No, megálljatok!

— Az a benyomásom, elnök úr, hogy a lakosság kezd az egész okkupációt mint valami terhes, czeltalan provizoriumot tekinteni. Mindinkább beleéli magát a közeli teljes változás gondolatába. Ha szabad egy megjegyzést tennem, elnök úr, túlságos sok tekintettel vagyunk, túlságos szeliden járunk el! Ennek a bandának érzeme kell a vaskezet! Tegnap, e hó tizenkettődikén, a Kronenburgerstrasse 26. számú házból rálöttek katonáinkra.

— És a főparancsnokem?

— Szerencsére ezuttal kemény marokkal fogott bele. Az összes lakókat haditörvénysszék elé állította, a házat kiürítette és kaszárnyává alakította át.

— Helyesen! De mi magunk is tegyük meg, a mire szükség van. Kérem, fogalmazzon meg egy rendeletet, a melynek értelmében házkutatást fogunk rendezni az egész városban fegyverekre és töltényekre.

— Boesánat elnök úr — vélekedett a fő kormánytanácsos. — Nem fogja ezt a katonai igazgatás megint hatáskörüi sérelemnek... Legfeljebb, ha megfontolás végett eléjük terjesztjük és akkor csak azért sem teszik meg...

— Szent Bürokráciusz! — káromkodott Köhlwetter úr.

(Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Április 13. Az orosz harcztéren a németek harczonalaán a Naroc-tótol délre az orosz túzérségi tűz tegnap délután szemlátomást erősödött. Baranovicztól keletre német előörsök orosz osztagok előretöréseit visszautastították. A nyugati harcztéren a megfigyelésre többnyire kedvezőtlen körülmények miatt tegnap általánosságban nem fejlődhetett ki jelentékenyebb harci tevékenység. A Maas mindkét oldalán, a Woevre síkságon és a Verdun től délkeletre elterjedő Coteau mégis élénk maradt a túzérségek tevékenysége. Alberttől délkeletre egyik német járőr az angolok lövészárkában 17 embert elfogott. A francziák gúztámadása Puisseine vidéken Compiégnétől északkeletre eredménytelen volt. Az orosz harcztéren a túzérségi harc az arczvonalon számos helyén változatlan erősséggel tart. A Ponale-ít mentén ismét harcok folynak.

Április 14. Az orosz harcztéren a mi vonalaink a Strypa alsó folyásánál, a Dnyeszter mellett és Csernovicztól északkeletre tegnap heves ágyútüz alatt álltak. Éjjel a Strypa alsó folyásának torkolati szögében és Bucacétól délkeletre hevesebb előtér-harcokra került a sor, a melyek részben még tartanak. A harcmező legdélibb részén egy előretolt sáncz védőt a főállásba vontuk vissza. Jaslovictól északkeletre is behatolt az ellenség egyik előállásunkba, de gyors ellentámadással ismét kivertették onnan és ez alkalommal egy orosz tisztet, három zászlóst és száz embert elfogtak. A Bucacéból Cortkova vezető orsztagok egy osztrák-magyar portyázó különítmény rajtatűtéssel hatalmába kerített egy orosz előállást. Az ellenség túzérsége József Ferdinánd főherczeg hadseregének harczonala ellen is fokozott tevékenységet fejtett ki. Hindenburg tábornagy hadcsoportjánál a Garbunovka környékén (Dünaburgtól északnyugatra) és a Naroc-tótol délre elhatárolt ellenséges előretöréseket vérszen visszavertük. Épp oly eredménytelenen maradtak Lipót bajor harczeg tábornagy hadcsoportjánál orosz osztagoknak a Servetschnél levő állások ellen Zirintől északra intézett támadásai. A nyugati harcztéren helyenként élénk és a Maas területén heves túzérségi harcok leszámitva, nincs lényeges esemény. Az orosz harcztéren az ágyúzás, a mennyire azt a látási viszonyok megengedték, mindkét fél részéről tegnap is folytatták. A Mrzi Vrhén csapataink elfoglaltak egy előállást és ismételt támadásokat az olaszok súlyos veszteségei mellett visszavertek.

Flitschnél és Pontebánál túzérségünk erőteljes tűz alá vette az ellenséges állásokat. A tirolai harczonalon az ellenség több helyen támadott. Kísérleteit, hogy a Sugana-szakaszon a Novaledo mindkét oldalán emelkedő magaslatokon állásainkat megszerelze, visszavertük. A Ponale-országon csapataink ma éjjel a védőállat Speronetól délre odahajtották és a legközelebbi állást tartják erősen megszállva. Az Adamello területén alpinik megszallították a Dossón di Genova határhegygerinczet. A stílsai hágótól délre az ellenségnek a Monte Scarluzzo elleni támadása meghiúsult. A délkeleti harcztéren az ellenség túzérsége tegnap a Vardartól keletre idönkint élénk tevékenységet fejtett ki. Az április 12-ről 13-ra virradó éjjel ellenséges repülőek eredménytelen dobtkak bombákat Gjevjevleire és attól keletre Bogorodisára.

Április 15. Az orosz harcztéren tegnap reggeli 5 óra után hét ellenséges repülőgép, köztük négy harci repülő jelent meg Csernovicz és a városától északra fekvő vasuti telepek fölött. Elhárításukra néhány repülőgépünk szállt fel, a melyeknek Csernovicz felett két óráig tartó légi harcban sikerült az egyik ellenséges harci repülőt 90 lépésről lelőni. Az ellenséges repülőárj elmenekült. Az oldalálit repülőgép Bojanál az oroszok vonala és a mi vonalunk közé zuhant le és ágyúknak tűzében megsemmisült. Az ellenséges megfigyélő meghalt. A mi repülőgépünk sértetlenül tértek vissza. Egyébként a tegnapi nap úgy Kelet-Galicziában, mint északkeleti harczonalonuk más szakaszain is aránylag nyugodtan telt el. Dünaburgtól északnyugatra az oroszok ismételt helyi támadási kísérletei ugyanarra a sorsára jutotak, mint előtte való nap. A nyugati harcztéren az angoloknak egy erősebb előretörését a St. Elóitól délre levő túlérsállások ellen kézigranátáharoz után a németek teljesen visszaverték. Az Argonneokban és ottól keletre helyenként élénk túzérségi és aknabarcz folyt. A Maas baloldalan az ellenség a Bois de Cumierestől délre a németek állásai ellen fokozott túzérségi tevékenységgel támadást készített elő: ezt a támadási kísérletet a megsemmisítő tűz miatt, a melyet a Maas mindkét partjáról a németek a készenlétebe helyezett csapatok ellen irányítottak, csak néhány zászlóalj tudta keresztülvinni a Maas Homme ellen. A hullámszerű támadások az ellenség legúgyosabb veszteségei közt a német vonat előtt omlottak össze. Az ellenség egyes emberei, a kik a németek árkaiba nyomultak, itt közelharcban estek el. A Maas jobb-

oldalán, valamint a Woevre-síkon a harzi tevékenység lényegében heves túzérségi harcra szorítkozott. Az ellenség két gyengébb kézigranátámadása Douaumont erődjéitől délnyugatra, eredménytelen maradt. Az olasz harcztéren Mrzi Vrhén csapataink az ellenségnek a tőle elvett előállások ellen irányuló újabb támadásait visszaverték. A Pöcken-szakaszon ma éjszaka az aknavetőek élénk tevékenységet fejtettek ki. A Col di Lana csúcsát az olaszok állandóan lövik. A Sugana-szakaszon az ellenség közeledési kísérleteit visszautastítottuk.

Április 16. Az orosz harcztéren a mindennapi ágyútüzön kívül nem történt nevezetesebb esemény. A nyugati harcztéren a túzérség tevékenysége a labasszei csatorna mindkét oldalán élénk aknabarczcai kapcsolatban fokozódott. Vermelles környékén a németek robbantásukkal 60 méter kiterjedésben betemeték az angolok állását. Este a Maastól keletre azon az arczvonalon, a mely Douaumont erőd előtt egészen a vaux szakadékgig húzódik, heves harcok fejlődtek. Az ellenséget, a mely itt erős előkészítő tüzérség után jelentékeny erőkkel támadott, harci erejében súlyos veszteségeivel megrendítve visszaverték. Mintegy 200 sebesületlen foglyot jutott a németek kezére. Az olasz harcztéren a tengermelléki harczonalon általában csak mérsékelt ágyútüz volt. A doberdói fensík szakaszán valamivel élénkebb volt a harzi tevékenység. Selztlő keletre ismét kisebb harcok folynak. A Pöcken-szakaszon túzérségünk erős tűz alá vette az ellenséges állásokat. A tirolai harczonalon az ellenség a Dolomitok egyes szakaszait és lafrauni és vilgereuthi fensíkon levő műveiket ágyúzta.

Április 17. Az orosz harcztéren a Felső-Szereth mentén tábori őrséink egy orosz előretörést visszavertek. A dúnaburgi hidifőben az oroszok élénkebb tevékenységet fejtettek ki. A nyugati harcztéren német védőágyúk Flandriában Pervys vidékén közvetlenül a belga vonalak mögött leszedtek egy ellenséges repülőgépet, melyet a német túzérség elpusztított. Berthold főhadnagy Permetól északnyugatra már az ötödik repülőgépet lölte le, egy angol kétfedelűt. A többi harcztéren nincs újság.

Április 18. Az orosz harcztéren a dúnaburgi hidifőben a Garbunowkától délre levő német állások előtt, keskeny arczvonalon intézetti orosz támadások az ellenség nagy veszteségei mellett omlottak össze. A nyugati hadszíntéren a német túzérség az angol állásokat St. Eloi környékén

bőséges tűz alá vette. Az egyik, általuk meg szállott robbantási tölcsér ellen intézett gyengébb kézigranátámadást éjjel könnyűszérral visszaverték. A La Bassée-i csatorna mindkét oldalán és Loostól északkeletre idönkint gyengébb kézigranátáharz fejlődött ki, Neuville környékén és Beau-raignes mellett a németek sikerrel robbantottak fel több aknát. A Maas mindkét oldalán levő harcsterületen igen heves túzérségi harcok zajlottak le. A folyótól balra alsózász csapatok rohammal foglalták el a francziák állásait Haudromont-majortól 400 méternyre délre fekvő köbánya mellett és a Thiaumont-majortól északnyugatra levő hegygerinczen és sebesületlen foglyokban 42 tisztet, köztük 3 törzéstiszt, 1646 főnyi legénységet, továbbá 50 sebesült katonát jutott a németek kezére. Az ellenség támadási kísérleteit a Caillotte-erőd mellett és ez erődben, részben már akkor, midőn a támadásokra készen álltak, részben, a mint támadásra indultak, tűzzel megihusították. A Woevre-síksgon, valamint a Verduntól délkeletre emelkedő magaslatokon levő állásaink ellen St. Michiel környékéig rendkívül tevékeny volt a francia túzérség. Az olasz harcztéren a tengermelléki harczonalon az olaszok tegnap helyenként élénkebb tevékenységet fejtettek ki. Trieszt felett két ellenséges repülő jelent meg, a kik bombavetéssel a polgári lakosság köréből két gyvatnt megöltek, ötöt megsebesítettek. Repülőjárműveink az ellenséges repülőgépekét Gradóig üldözték és ott eredményesen bombát dobtkak egy olasz torpedónaszárra. A doberdói fensík déli szakaszán és a görzi hidifőnél túzérségi harcok fejlődtek ki. Zagoránál csapataink ma reggel az ellenség egy támadását, nagy veszteséget okozva az olaszoknak, visszaverték. A tolimeni hidő késő éjszakáig élénk túzérségi tűz alatt állott. A karintiai és tirolai harczonalon a túzérségi harc változatlan hevességgel tartott. A leghéveebb volt a Col di Lanán, a hol az ellenség tüzeleése estére pergőtűzzé fokozódott. Éjjel után az olaszok itt általános támadásba mentek át. A támadást visszavertük. Később az ellenség a Col di Lana nyugati csusát több ponton felrobbantotta és a teljesen szétrombolt hadállásba benyomult. A harc ott még folyik. A Suganavölgyben, a hol az olaszok az utóbbi időben elő-örseinket ismételt támadásokkal zavarták, az ellenséget ellentámadásunk előretölt állásaiból visszavetette. Itt 11 olasz tisztet és 600 sebesületlen katonát fogtkunk el és 4 gépfegyvert zsákmányoltunk.

MATTONI-FREE
GISSHÜBLER
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ.

Gyermekeknek
legbiztosabb szer váltó-láz, hidegletelés és szá-márköhögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott
Rozsnyay világhíri Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja
Nem keserű és így gyermekok szívesen veszik. Milióniumi nagy éremmel kitüntetve és törvé-nyösen védve. A valódi készítmény csomagoló-papírosán Rozsnyay M. névalíírása látható. 1 drb ára 12 fill. 25 drb egy dobozban 3 korona.
Kapható minden gyógyszertárban. — Készíti a felfaláló:
Rozsnyay Mátás gyógysz. Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

LISZKA VIZ Kapható: Török lózséf gyógyszertára, Budapest, VI., Király-utca 12. sz. és Csillag-gyógyszertár, Nagyvárad.
szeplő ellen
a legbiztosabban ható szer.
Ára 2 korona.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa** ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN. Gyászesetben ruhafestés feketére és egyen-ruhák tisztítása soronkívl. ::

RÉGI HIRNEVES kénes gyógyfürdő
RENDELÉSNÉL SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA HÍVATKOZNI

Deli éttermeiben Duna-Corsó
estebéd
személyenként 5 K
A Bar délután 5-től éjjel 9/11-ig nyitva.

Csizfürdő Megnyitlik május 1-én. Verszegény gyermekeknek, serdü-löknek, idegbetegkeknek, érelmesze-sedésnél ajánlható. Nagy gyógy-hatású jód, bróm fürdők. Hideg-vendéglok és magánházaknál. Orvosok: Dr. Kallós, Pászár. Prospektust, vizismertelőt kérünk. Fürdőigazgatóságtól.

Régi hírneves kénes gyógyfürdő
VARASD-TÖPLITZ
HÖRVÁTORSGÁG. — Vasut-, posta-, telefon- és távírda-állomás.
Új gyógyszalloda villanyvilágításal. Hírneves radioaktív hőfürdő +58° C.
Ajánlva: késs-vény, macacs torok-, gége-, mell-, máj-, gyomor-, és bélbántalmakra.
Elekt. masszage, iszap-, szénsavas és napfürdők és forrleék kezelés.
Egész éven át nyitva. Modern, kényelmes. Szállodák. Katonásena.
Fürdőorvos: Dr. LOCHERT J.

PARÁD gyógyfürdő!
Évad június 1-től szeptember végéig.
Károlyi Mihály gróf tulajdona. Héves melegvíz, vastartalmú fürdőkkel és hidegvízgyógyintéssel, égvényes kénes savanyúvíz, természetes arzen és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása ideg-, vér-, gyomor- és máhbajokra, gyengeségreál ismeretes. Tiszta, enyhe hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 175 szoba alá a vendégek befogadására. Kifűtt élelmiszer másrészt árak mellett. A fővagy június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkebinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágításal vannak ellátva. Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektus al és bármilyen felvilágosításal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság. Az elő- és utóévadban a lakások 50 %-kal olcsóbbak az állandó vendékeknek.

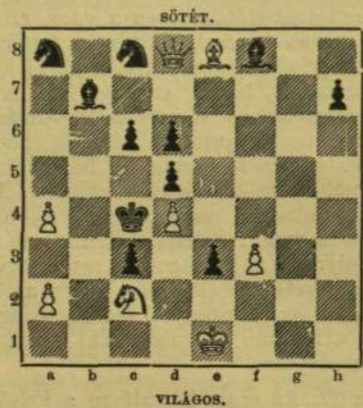
EGYVELEG.

* A hangya-államok. Minden hangyabolyt önálló államnak lehet tekinteni, a melyekben ismeretlen dolog a kölesönös látogatás, az utazás vagy éppen kivándorlás.

nevelő-intézeti aligazgató, 69 éves korában, Pécsen. — Idősb KOFLÁNOVICZ BAZIL aranyismés áldozópap 84 éves korában, Tiszasszázaluban. — VICZIÁN ANTAL belügyminiszteri titkár 89 éves korában, Budapesten.

SAKKJÁTEK.

3001. számú feladvány Fritsch Károlytól, Bécs.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

2997. számú feladvány megfejtése Braune Róberttől.

- Világos. Sötét. 1. Hc5-d7 Hd2-b8 2. Vd3-g6 Kd6x5 3. c8-e4 stb.

Helyesen fejtették meg: A Budapesti Sakk-kör (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 63-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

Az ősi sr. Nem volt igazuk, a kik e verset nagyon sikerültnek mondták. Középszerű munka, nincsen semmi szárnyalása s ha az ember prózának próbátná olvasni, észre se venné, hogy vers.

A czigány. A cigány-honvéd adomáját olvastuk már egy éleztalpon is, akkor sem volt nagyon jó, így a hogy verse szedte, egészen rossz.

Jövel... Mintha a nyelvújítás korában írták volna ezt a verset, olyan a technikája, nyelve, még a gondolat-járása is, — mintha átáludt volna száz évet, a ki írta.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 12-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Nem csak szóval de tettel is védeni a hazát.

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Vármeze-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Az 1870-71-diki

NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ

teljes leírása Dr. MIKES LAJOS-tól.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21, és minden könyvkereskedőnél.

Olvassa a hirdetéseket

A SZÍV a szíme AAGE MADELUNG egyik legszebb elbeszélése. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér. Mindenütt kapható!

WÁGNER

„HANGSZER-KIRÁLY“

országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 15. SZ.

Elismerőlevelek.

Telefon.

Legalkalmasabb HUSVÉTI ajándékok!!

Varázsfuvola

Bárki egy óra alatt megtanulhatja játszani. Ávarázsfuvola 20 acélhanggal és kellemes bőgőkísérettel van ellátva. Ára tokkal, iskolával csak 5 és 7 kor.

Hangverseny-beszélőgép

E pompás kiállítás, hatalmas hang, óriási hangverseny-beszélőgép 200 darab angol koncert-tüvel együtt csak... 50 kor.

Fuvola

tiszta hangolással ébenfából 15 koronától feljebb. Pikkolófuvolák, billentyűvel 10 koronától kezdve.

„Tábort” művészszej-harmonika készlet

3 darab kisalakú művészszej-harmonika különféle hangolással, iskolával, ajándékkal csak 3 K. Ugyanez finomabb kivitelben 4, 5, 6 K

Kétsoros hangverseny harmonika

Maga finom szerkező, 19 fedett billentyűvel, 6 bőgővel, acélhangokkal, erős fuvóval, gyönyörűgombokkal csak 50 K, fin. 60 K

Csodareztrombita

A hangverseny «reztrombita» igen könnyen fújható 20 primhanót és 4 kisért akkordot foglal magában. Finom sárgaréz kivitelben, hossza 45 cm., 12 billentyűvel, tokkal, iskolával csak... 9 korona

Mandolin

30 kor., jobb kivitelben 40 kor.-tól 60 kor.-ig. Mandolin tokok 15 kor.-tól feljebb. Mandolin iskolák darabja 3 korona. Lapos mandolinok nagy raktára

Gítár

igen jó kivitelben 30 kor. Finomabb gépezettel 40 K. Egész finom 50 kor.-tól 100 kor.-ig. Nagy iskola hozzá ingyen.

Iskolahegedű

kitűnő hang, remekül kidolgozott domboru, Stainer-hegedű, tokkal, vonóval és 16 db felszereléssel együtt csak 20 K. Ugyanez finomabb kivitelben francia hegedűalakkal 30 és 50 K

Tárogató

Kezelése egyszerű, rendkívül könnyű fúvás, mély hangú tárogató hang 13 billentyűvel, külön francia sippnyelkekkel csak 60 K. Finomabb 70-80 kor. Nagy iskola ingyen.

Tölcsernélküli

hangverseny-beszélőgép. Gyönyörű kiállítás, rendkívül tiszta és kellemes hang, valódi Eufon tölcsernélküli hangverseny-beszélőgép. 50 kor.-tól 300 koronáig. Hanglemez ujdonságok nagy raktára.

Kérjen a saját

érdekeiben ingyen és bérmentve fényképes hangszer-árjegyzéket!

Okarina

Ezen új és kedvelt hangszer a fuvólához hasonló, rendkívül kellemes hangot ad. Kevés gyakorlattal a legrovidebb idő alatt képes bárki rajta játszani. Ára 3, 4, 5 kor.-tól 30 koronáig. Iskola ingyen.

Óvás! Figyeljen a Wágner névre, hogy máshoz ne tévedjen.

Megrendeléskor előleg küldendő.

XXXII-ik magyar királyi jótékonycélu államsorsjáték. Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhatalom és jótékony célokra fog fordítani. Főnyeremény 200,000 korona készpénzben.

Női Felső Kereskedelmi Iskola Pozsonyban. A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamartól tartott nyílvános, három évfolyamos Felső Kereskedelmi Iskola Pozsonyban.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) Fiókok: II. Fő-27. IV. Eklj-ut. 5. Kecskeméti-14. V. Harmad-4. VI. Tercz-körut 39. Andrássy-út 18. VIII. József-krt. 2-37. Telefon: József 2-37.

A Jogtudományi Közlöny szerkesztője által kiadott DÖNTVÉNYTÁRAK új kötetek: Büntetőjogi Döntvénytár Szerkesztői Lengyel Aurél dr.

ÚJ KÖNYV! Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

ANGOL-OSZTRÁK BANK. Hirdetmény. Az Angol-Osztrák-Bank részvényeseinek 52. rendes közgyűlése 1916. évi április hó 28-án este 6 és fél óraker tartatik meg az intézet pénztári helyiségében (Wien, I, Stranngasse 1.).

Hiteljogi Döntvénytár Szerkesztői Gallia Béla dr. Közigazgatási Döntvénytár Szerkesztői Marschalkó János dr. Magánjogi Döntvénytár Szerkesztői Szladits Károly dr.

A MI HŐSEINK Tisztjeink hőstettei a világháborúban. WOINOVICH EMIL és kir. gyalogsági tábornok vezetés alatt szerkesztette VELTZE ALAJOS és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilövész csapatfőnök.

MEGJELENT Budapesti Czim- és Lakásjegyzék XXVII. ÉVFOLYAM. 1916. XXVII. ÉVFOLYAM. Ára vászonkötésben 32 korona. Kiadja a Franklin-Társulat. Kapható minden könyvkereskedésben.

RENDELÉS NÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI. HÁBORÚS STRÓFÁK Irta RADÓ ANTAL. E versek háborús költészetünk legértékesebb termékei közül valók. (Magyar Könyvtár 803. szám.) Ára 30 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben.

Két kiváló író legújabb munkája! Bűbájosok Novellák Irta Kosztolányi Dező Ára 3 K 50 f. Tavaszi játék Regény Irta Lakatos László Ára 3 K 50 f. A Franklin-Társulat kiadása Kaphatók minden könyvkereskedésben

Ruttkai Ruttkay Vilmos új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán és Ausztria-Magyarország.

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár.

Rendkívül sok tanulságot meríthetünk ezen érdekes könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke. ::

Franklin-Társulat kiadása. Ára 6 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Az ISMERETTERJESZTŐ KÖNYVTÁR

a modern természettudomány és technika legnagyobb vívmányainak ismertetése kiváló szakemberek tollából, mindenki számára érthető módon. Új kötetének

A MODERN KÉMIA

a címe.

A kémiai tudomány fontossága még sohasem vált annyira mindenki számára érthetővé, mint most, amikor a háborúban elért sikereinkben oly nagy része van a német kémiai tudomány óriási fejlettségének. A háború eredményeképp bizony várható a kémia iránti érdeklődés nagy fellendülése a ezért épen jókor, aktuálisan jelent meg a kötet, amely a kémia eddigi eredményeinek nagyon népszerű, mindenki számára megérthető és mégis teljesen tudományos színvonalon álló összefoglalását adja. A könyvet, melynek szövegét sok érdekes kép és ábra illusztrálja, egy kiváló magyar szakember, Unger Emil ír. ford. Phlip C. James nagyírú munkájából. A Franklin-Társulat kiadása.

Ára kötve 8 K.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Vadászsportot üzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:

„A vadászeb”

című egyedüli magyar nyelvű eb-tenyésztési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 12 K, félévre 6 K, negyedéve 3 K.

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz (Franklin-Társulat.)

A magyar katona aranykönyve

WOINOVICH EMIL cs. és kir. gyalogsági tábornok vezetése alatt szerkesztette
REICH ÁRPÁD m. kir. honvédtiszt-alezredes és
VELTZE ALAJOS cs. és kir. alezredes, a cs. és kir. hadilevelár osztályfőnöke.
SEBŐK ZSIGMOND.

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Magyar Könyvtár A FRONTRA!

10 füzet; tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést és 3

koronába kerül, tábori csomagolással együtt. Mindenütt kapható!

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

ÁPRILISI SOROZAT:

ALEXANDER CASTELL:

A hadipilóta.

813. szám. Fordította Benedek Marcell. Ára 30 fillér.

HELTAI JENŐ és MAKAI EMIL:

A királyné apródja.

HELTAI JENŐ:

Akik itthon maradtak.

814. szám. Ára 30 fillér.

PÁSZTOR JÓZSEF:

Emberkék.

815. szám. Vidám történetek. Ára 30 fillér.

A világháború naplója.

IX. füzet. Az 1915 augusztus – szeptemberi események. 787–788. szám. Ára 60 fillér.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

VASÁRNAPI UJSÁG

18. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 30.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

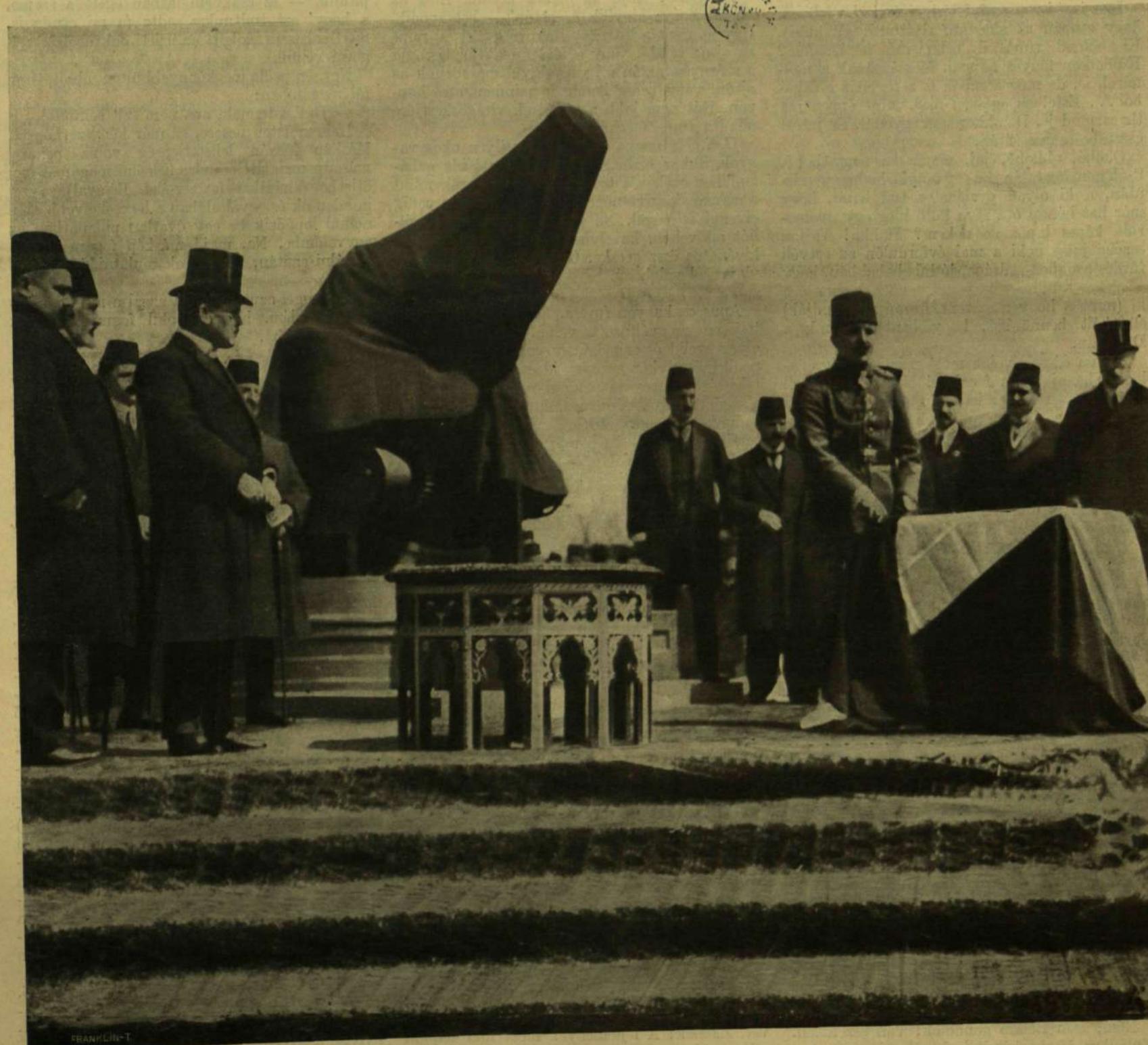
Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika”-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

ENVER PASA HADÜGYMINISZTER MEGNYITJA AZ ÜNNEPÉLYT.

A TÖRÖK FÉLHOLD JAVÁRA ADOMÁNYOZOTT 30 ÉS FELES FAMOZSÁR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE KONSTANTINÁPOLYBAN. Jely Gyula a harctérről kiküldött munkatársunk felvétele.